

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SUGGESTOPEDIA'NIN (TELKİN YÖNTEMİ) KULLANIMI

Adem İŞCAN*

ÖZET

Suggestopedia (telkin yöntemi), Bulgar psikoterapist Georgi Lozanov tarafından geliştirilen bir öğretim yöntemidir. Pek çok alanda tercih edilen bu yöntem genellikle yabancı dil öğretimi alanında kullanılmaktadır. Lozanov, dil öğretiminde bu yöntemi kullanan bir öğretmenin öğrencilerinin, geleneksel öğretim yöntemleriyle dil öğrenen öğrencilere göre yaklaşık 3-5 kat daha hızlı öğrenebileceklerini iddia eder. Bu makalede, suggestopedia (telkin yöntemi) ve bu yöntemin yabancılar Türkçe öğretiminde kullanımıyla ilgili bilgiler verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suggestopedia, Dil Öğretimi, Yabancılar Türkçe Öğretimi.

USE OF SUGGESTOPEDIA IN TURKISH TEACHING AS FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT

Suggestopedia is a teaching method developed by the Bulgarian psychotherapist Georgi Lozanov. It is used in different fields, but mostly in the field of foreign language learning. Lozanov has claimed that by using this method a teacher students can learn a language approximately three to five times as quickly as through conventional teaching methods. In this paper presents to knowledge suggestopedia and use of suggestopedia in Turkish teaching as foreign language.

Keywords: Suggestopedia, Language Teaching, Turkish Teaching as Foreign Language.

Giriş

“Suggestion” ve “pedagogy” kelimelerinden oluşmuş olan dil öğretim yöntemi olan “Suggestopedia”, eğitimsel öneri anlamına gelmektedir. Suggestopedia, insan beyni nasıl çalışır ve en etkili şekilde nasıl öğrenebiliriz anlayışını esas almaktadır). Suggestopedia'nın kurucusu Georgi Lozanov, bu yaklaşımda dil öğrenmenin diğer öğrenmelerden çok daha hızlı bir seviyede gerçekleştiği görüşündedir. Lozanov, yetersizliğimizin sebebini öğrenmeye karşı koyduğumuz psikolojik engellere bağlamaktadır. Öğrenme yeteneğimizin sınırlanmasından, başarısız olmaktan ve öğrenmeyi gerçekleştirememekten korktuğumuz için de sahip olduğumuz zihinsel kapasitemizi tam olarak kullanmıyoruz. Lozanov'a göre zihinsel kapasitemizin sadece %5-10'unu kullanmaktayız. Zihinsel kaynaklarımızı daha iyi şekilde kullanmak için, sahip olduğumuzu düşündüğümüz sınırlılıkların kaldırılması gerekmektedir ((Lozanov, 1978; Akt., Hasra, 2007: 23).

Bu yöntemin temel amacı, öğrencilerin rahatlatılmış bir ortamda dil eğitimi almalarıdır. Bu amaçla sınıf ortamı öğrencilerin rahat edebilecekleri şekilde hazırlanır. Öğrenme sürecinde müzik önemli bir materyaldir. İletişimin ve öğrenmenin en iyi şekilde gerçekleşmesi için öğrencinin

---

* Yard. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, e-mail: aiscan@atauni.edu.tr

rahatına yönelik her türlü düzenleme (oturma düzeni, ışık, müzik vb.) yapılabilir. Bu yaklaşımda karşılıklı iletişim- diyalog önemlidir. Bunun için öncelikle diyalog öğretmen tarafından gerekli açıklamalar yapılarak okunur. Sonra, müzik eşliğinde vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek tekrar okunur. En son aşamada ise öğrenciler rahat bir şekilde otururlar, gözleri kapalı şekilde müzik eşliğinde diyalogu dinlerler ve hafızada tutmaya çalışırlar. Suggestopedia yaklaşımında dinlerken öğrenme önemlidir ve bu yaklaşımda canlandırma, drama, rol yapma gibi aktiviteler yoğun olarak kullanılır (Larsen-Freeman,1986: 73; Celce-Murcia, 1991:3).

Bu araştırmanın amacı, dil öğretiminde yaygın biçimde kullanılan fakat Türkiye’de pek tanınmayan suggestopedia (telkin) yöntemi ve bu yöntemin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde nasıl kullanılacağıyla ilgili bilgiler vermektir.

Suggestopedia (Telkin) Yönteminin İlkeleri

Suggestopedia yönteminde kullanılan ilkeler şunlardır:

- 1) Öğrenme, rahatlatılmış bir ortamda gerçekleşir.
- 2) Öğrenci, öğrenme ortamında bulunan dikkatini doğrudan yöneltmediği materyallerden de öğrenebilir.
- 3) Öğrenci, öğretmenin otoritesine güvenir ve saygı duyarsa bilgiyi daha iyi kavrar.
- 4) Öğretmen, öğrencilerin sınıfta öğrenmeye karşı bazı psikolojik engellerle geldiklerini bilmeli ve bunları ortadan kaldırmaya çalışmalıdır.
- 5) Öğrencilerin hayal gücünü harekete geçirmek, öğrenmeye yardımcı olur.
- 6) Öğretmen, öğrencilerin başarılı öğrenciler olacakları konusunda kendilerine güvenmelerini sağlamaya çalışmalıdır. Çünkü öğrenciler kendilerini ne kadar güvende hissedersen o kadar iyi öğrenirler.
- 7) Öğrenciler etkinlikler sırasında yeni kimlikler ve isimler edinirler. Bu, öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine ve daha rahat olmalarına imkân verir.
- 8) Öğrencilerin kendi hayatlarında kullanabilecekleri diyaloglar verilir. Çünkü öğrencilerin dikkati dil yapısı üzerinde değil de iletişim süreci üzerinde olursa öğrenciler daha iyi öğrenirler.
- 9) Öğretmen, öğrenme ortamında “yapabileceklerinizde bir sınır yok” gibi olumlu önerilerde bulunur.
- 10) Öğretmen, grameri ve kelime bilgisini anlatır; fakat tamamen onlarla ilgilenmez.
- 11) Anlamı daha anlaşılır hâle getirmek için anadilde çeviriye yer verilir.
- 12) Sınıfta kullanılan müzik öğrenciye bilinçaltında öğrenmenin kolay ve eğlenceli olduğunu önerir. Diğer taraftan öğrenci öğrenme olayına katılmaktadır. Bilinç ve bilinçaltı arasında bir birlik olduğu zaman öğrenme gerçekleşir.
- 13) Konser dinlerken olduğu gibi pasif bir dinleyici konumundayken psikolojik engelleri aşmak ve öğrenme potansiyelinden yararlanmak daha kolaydır. Bu gibi durumlarda bilinç ve bilinçaltı arasındaki ayırım net değildir. Bu yüzden bu esnada öğrenme en iyi şekilde gerçekleşir.
- 14) Dramatizasyon ve hayal kurma öğrenmeye karşı oluşturulan engelleri azaltmaya yardımcı olur. Müzik, resim ve drama bilinçaltına ulaşmada etkili vasıtalarlardır. Bu sebeple öğretimde bu sanat dallarının öğretilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.

Turkish Studies

15) Öğretmen öğrencilere materyal kullanımında veya etkinlikler sırasında yardımcı olmalıdır. Bunun sebebi ise tekrardan kaçınmak ve yeniliğe yer vermektir. Yenilik, kazanıma yardımcı olur.

16) Müzik ve hareket dil ile ilgili materyali destekler. Öğrenme ortamında müziğe, şarkılara ve oyuna yer verilmesi öğrencilerin kendilerini çocuklar gibi rahat hissetmelerine yardımcı olur. Öğrencilerin dikkati öğrenilen formlardan çok dilin kullanımında olur. Bunun sonucunda da öğrenciler öğrenmenin eğlenceli yanını gördükleri ve öğretmene de güvendikleri için öğrenmeye karşı daha istekli olacaktırlar.

17) Yanlışlara karşı toleranslı olunmalıdır. Önemli olan form değil içeriktir. Öğretmen yapılan yanlış anında düzeltmek yerine daha sonra doğrusunu kullanıp öğrencilerin doğru formu kendilerinin duyması sağlanmalıdır (Larsen-Freeman, 1986: 75-76).

Suggestopedia (Telkin) Yönteminde Öğretmen ve Öğrencilerin Rolü

Öğretmenin öncelikli hedefi öğrencilerin günlük iletişimde kullanmak için yabancı dil öğrenme sürecini kolaylaştırmaktır. Bunu yapmak için de öğrencilerin öğrenme ortamına taşıdıkları öğrenmeye karşı oluşan engelleri ve onların zihinsel güçleri üzerinde durulması gerekmektedir.

Öğretmenin bir diğer amacı öğrencilerin hedef dilde konuşmalarını sağlamak ve bu süreci hızlandırmaktır. Bunu başarabilmek için öğrencilerin zihinsel güçlerini geliştirmeye çalışır. Öğretmen ilk olarak öğrencilerinin bariyerlerini kırmak ister, onları sınıfa getirdikleri problemlerden kurtararak derse hazırlar. Ayrıca öğretmen bilinçaltı öğretimi kullanır ve bunu farkında olmadan öğrencilere çeşitli şekillerde öğretmeyi amaçlar. Öğrencilerin her ortamda her zaman öğrenme içinde olmaları için alt yapı hazırlar. Suggestopedia yöntemini bir makine kabul edersek öğretmen de bu makinenin motorudur. Öğretmen bu yöntemde kendine oldukça güvenmelidir ve bu güveni de öğrencilerine yansıtabilmelidir. Tavrı ve davranışlarıyla otoriter olmalıdır. Çünkü öğretmen sınıfta tek otoritedir.

Öğrenciler başarılı olabilmek için öğretmene saygı ve güven duymalıdırlar. Çünkü öğrenciler güvendikleri kişilerden aldıkları ve duydukları bilgilere daha çok güvenirlere ve kendilerini güvende hissederler. Kendilerini güvende hissettikleri zaman doğallıkları artar, çekingenlikleri azalır (Larsen-Freeman, 1986: 78)

Suggestopedia (Telkin) Yönteminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Kullanılması (Ders Örneği)

Bu yöntemin örneğin Amerika'da Türkçe derslerinde uygulanışı şöyle olabilir: Öğretmen sınıfa girip öğrencileri İngilizce selamlar. Bugün ilginç bir yöntem uygulayacağını belirterek, kendinden emin bir tavırla "Öğrenmeye çalışmanıza gerek yok; öğrenme doğal olarak kendiliğinden olacak" der, öğrencilerin geriye yaslanmalarını, derin bir nefes alıp rahatlamalarını fısıldar. Gözlerini kapayarak hayali bir gezinti yapmalarını söyler. Kendisi onların rehberidir. Daha sonra gözler açılır: "Türkçeye hoş geldiniz"denir. Hepsi takma adlar alıp yeni kişiliklere bürünür.

Öğrencilere üzerinde Türkçe erkek ve kız adları yazılı bir poster gösterilir, Her öğrenci kendisi için bir ad seçer. Bu yeni adlarla kurmaca bir kişilik ve yaşam öyküsü oluşturmaları istenir. Öğrenciler yeni adlarını taşıyabilmek için birer de meslek seçerler. Öğretmen her öğrenciye takma adıyla hitap eder, yeni mesleği ile ilgili bazı sorular sorar, "evet" ya da "hayır" diye yanıtlar alır. Sonra küçük bir tanışma diyalogu öğretilip öğrencilerin birbirleriyle tanışmaları sağlanır.

Sonraki aşamada öğrencilere İngilizce - Türkçe bir diyalog dağıtılır. Kenarda bazı dil bilgisi açıklamaları da vardır. Öğretmen diyalogu kısmen Türkçe kısmen İngilizce kabaca anlatır, sonra okur; öğrenciler dinler. Öğrencilerin metni bir daha gözden geçirmeleri için yeteri kadar zaman tanınır. Sonra ara verilir ve rahatlamaları için Mozart'ın bir konçertosu çalınır (alternatif olarak klasik Türk müziği de dinletilebilir). Bir iki dakika sonra öğretmen müzikle birlikte metni okumaya başlar; sesi müzikle birlikte alçalıp yükselir. Metni bir daha okur, öğrenciler gözleri kapalı hâlde dinlerler. Metin normal bir sesle tekrar okunur, Öğretmen bu arada yine dinlendirici bir klasik müzik kaseti koymuştur. Böylece seans biter. Ders bitiminde öğrencilere ev ödevi verilmez; ama isterlerse diyalogu yatmadan önce ve sabah kalktıktan sonra birer kez okuyabilirler.

Bu yönetime göre sınıf ortamı ve düzeni de çok farklıdır: Loş bir ışık, müzik ve rahat sandalyeler. Herkes istediği gibi oturabilir. Öğretmen yabancı dilin çok kolay ve zevkli olduğunu başta belirtir. Böylece öğrenci içindeki korkuyu atar ve zihinsel kapasitesini tam olarak kullanabilir. Ayrıca dil bilgisi anlatılmaz. Duvarlara asılı posterlerin üzerindeki açıklamaları öğrenci ister istemez görür ve dolaylı olarak öğrenir. Öğretmen inandırıcı ve yumuşak olmalıdır. Böylece öğrenci öğretmenine güvenir, saygı duyar, verileni daha iyi kavrar. Zaten bu yöntemin uygulanabilirliğinin temel koşulu öğretmene güvenmek ve saygı duymaktır. Öğrenciler yeni kişilikler/ adlar alarak çekingenliklerini üzerlerinden atarlar. Ayrıca diyaloglardaki karakterleri dramatize etmek onların hayal güçlerini artırır.

Güzel sanatlar bilinçaltına daha kolay ulaştığı için şarkı, dans, tiyatro, resim, oyun gibi hem rahatlatıcı, hem eğlendirici hem de öğretici etkinliklerden mutlaka yararlanılmalıdır. Bu etkinlikler ilgiyi dil bilgisinden çok dil kullanımına yöneltir. Diyaloglar akşam yatmadan önce ve sabah kalktıktan sonra okunmalıdır. Çünkü bu anda bilinç ile bilinçaltı arasındaki sınır çok belirsizdir; gizli yeteneklerin ortaya çıkması için en elverişli zamandır. Yanlışlık yapmak önemli değildir; önemli olan dili kullanmaktır.

Öğretmen şu, bu yanlış demeden yapılan yanlışları doğru cümleler kurarak düzeltir. Düzeltmenin yapılan yanlıştan hemen sonra yapılması şart değildir. Çünkü ikide bir öğrencinin konuşmasını kesip yanlışını düzeltmek, öğrencide bilmediği ve yeteneksiz olduğu duygusuna sebebiyet verir, onu çekingen yapar; öğrenci kabuğuna çekilir, derse katılmak istemez ve böylece ders amacına ulaşamaz (Balci, 1993: 9-10).

SONUÇ

Suggestopedia, kalabalık olmayan sınıflar için ideal olan bir dil öğretim yöntemidir. Stresin ve kaygının en aza indirgenmesi esastır. Öğrencilerin kendini özgür hissetmesi çok önemlidir. Bu sayede hata yapma korkusundan kurtulan öğrencinin farkında bile olmadığı öğrenme potansiyelini keşfetmesi ve verilen bilgiyi uzun süreyle hatırlaması sağlanır. Bu yöntem sayesinde öğrencinin cesaret ve motivasyonu üst seviyelere taşınır.

Lozanov'un suggestopedia (telkin) yöntemi, pek çok ülkede- özellikle Avrupa ülkelerinde- benimsenmiş ve "hızlı öğrenme", "çok seviyeli öğrenme" ve "süper öğrenme" gibi isimlerle uygulanmıştır. Ayrıca UNESCO (1980) tarafından önerilen bir yöntemdir. (<http://unesdoc.unesco.org/images/0004/000433/043398fo.pdf>)

Suggestopedia, dil öğretimi dışında müzik, çocuk gelişimi, psikoloji, bilişsel bilimler, tıp ve sinirbilim gibi pek çok alanda yaygın olarak kullanılmaktadır.

Suggestopedia yönteminin dil öğrenenler üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan deneysel araştırmalar [Lozanov (1978); Lozanov and Gateva (1988), Larsen and Freeman (1986), Bancroft (1978), Richards and Rodgers (1992), Adamson (1997), Kemaloğlu (2005) ve

Turkish Studies

Timmerman (1991)], suggestopedia (telkin) yönteminin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, Ramires'in (2003) araştırması, suggestopedia'nın sözcük öğretiminde çok etkili bir yöntem olduğunu, Rahim'in (2010) araştırması da bu yöntem sayesinde öğrencilerin öyküleyici metinleri (sözcük, cümle, paragraf ve metin düzeyinde) çok daha kolay kavradıklarını göstermiştir.

Suggestopedia gibi dil öğretimindeki başarısı bir çok araştırmayla kanıtlanmış çağdaş yöntemlerin yabancı dil olarak Türkçe derslerinde denenmesi ve uygulanması yabancılara Türkçenin öğretilmesi alanında olumlu katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- ADAMSON, C. (1997). Suggestopedia. The Language Teacher Online. Erişim Adresi: <http://langue.hyper.chubu.ac.jp/jalt/pub/lt/97/feb/suggest.html/BR> (Erişim Tarihi: 21.12.2010)
- BALCI, Tahir (1993). "Türkiyede Pek Uygulanmayan Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri Üzerine". (Fremdsprachenmethoden, die keinen Zugang in den FSU in der Türkei finden) Öğretmen Dünyası, Nr. 158. Ankara: 7-11.
- BANCROFT, W. J. (1978). "The Lozanov Method and Its American adaptations". Modern Language Journal, 62(4): 167-175.
- CELCE-MURCIA, M. (1991). Teaching English As a Second or Foreign Language. Heinle&Heinle Publishers: 3.
- HASRA, Kader (2007), Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımıyla Öğrenme Stratejilerinin Öğretiminin Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisi. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: 23-26.
- LARSEN-FREEMAN, L. D. (1986). Techniques and Principles in Language Teaching. Hong Kong. Oxford University Press: 72-86.
- LOZANOV, G. & GATEVA, E. (1988). The Foreign Language Teacher's Suggestopedic Manual. Switzerland: Gordon & Breach Science Publishers: 5-113.
- LOZANOV, G. (1978). "Suggestology and Outlines of Suggestopedia". New York: Gordon & Breach Science Publishers. In Cook, V. (Ed.). Second language learning and language teaching. London. Hodder Headline Group: 64-87.
- KEMALOĞLU, Elif (2005). Suggestopedia, Erişim Adresi: <http://www.yde.yildiz.edu.tr/uddo/belgeler/inca-ekemalog-sugg.html>. (Erişim Tarihi: 25.12.2010)
- RAHİM, Masruroh Insani (2010). "Using Suggestopedia to Improve the Second Year Student's Reading Comprehension Achievement at SMP Muhammadiyah 1 Jember". Erişim Adresi: <http://karyailmiah.um.ac.id/index.php/sastrainggris/article/view/9502>. (Erişim Tarihi: 01.01.2011)
- RAMÍREZ, Sylvia Z (2003). "The Effects of Suggestopedia in Teaching English Vocabulary to Spanish-Dominant Chicano Third Graders". The Elementary School Journal, Vol. 86, No. 3. pp. 324-333.
- RICHARDS, J. C. & RODGERS, T. S. (1992). Approaches and Methods in Language Teaching - a description and analysis. Cambridge. Cambridge University Press: 142-154.

- TİMMERMAN, L. (1991). Our 1991 Suggestopedia experiment results and conclusions. WOT study group for the optimization of languageteaching–KATHOPolythecnic. ErişimAdresi: <http://www.katho.be/reno/suggestexp.html>. (Erişim Tarihi:12.11.2010)
- UNESCO (1980). Reunion du Groupe de Travail sur la Suggestologie et la Suggestopedie Erişim Adresi: <http://unesdoc.unesco.org/images/0004/000433/043398fo.pdf> (Erişim Tarihi: 21.12. 2010).